

Nr 311

Av fröken **Ranmark m. fl.**, om vissa anordningar för förstärkning av undervisningen vid folkskolor.

I skrivelse till Konungen den 31 augusti 1954 har skolöverstyrelsen överlämnat förslag till bestämmelser rörande vissa anordningar för förstärkning av undervisningen, vilka anordningar beräknats kunna medföra andra kostnadsökningar än automatiska. Förslaget baserar sig huvudsakligen på det utredningsresultat den för revision av 1919 års undervisningsplan tillsatta kommittén tidigare framlagt. Denna kommitté hade i huvudsak anpassat med ekonomiska konsekvenser förenade undervisningstekniska anordningar efter den hittillsvarande kostnadsramen. Emellertid har det ansetts uppenbart, att på vissa punkter någon kostnadsökning måste krävas. Detta gäller inom den obligatoriska sjuåriga skolkursen i huvudsak i två avseenden, nämligen dels i fråga om gruppindelningen i vissa ämnen och dels i fråga om förstärkningsanordningarna.

Skolöverstyrelsens förslag till bestämmelser avsåg gruppindelning i större utsträckning än tidigare tillåtits vid undervisning i slöjd, hushållsgöromål, maskinskrivning och valfritt ämne samt vid laborationer i naturkunskap. Vidare föreslog överstyrelsen förstärkningsanordningar i utökad omfattning samt vidgade möjligheter till inrättande av hjälpklassavdelningar även på landsbygden. Emellertid har Kungl. Maj:t funnit skolöverstyrelsens framställning icke föranleda någon åtgärd.

Några delade meningar om fördelarna för undervisningen av generösare bestämmelser än de nu gällande beträffande möjligheterna till förstärkningsanordningar av skilda slag i folkskolans läraravdelningar ha aldrig rått bland sakkunniga bedömare. Det torde otvivelaktigt ur pedagogisk synpunkt vara av allra största betydelse, att de av skolöverstyrelsen lämnade förslagen till anordningar verkligen få realiseras. Sålunda bli exempelvis möjligheterna till de ytterst värdefulla laborationerna i naturkunskap praktiskt taget obefintliga i en odelad klass av den storleksordning, som numera är vanlig. Vidare bör påpekas, att för närvarande möjlighet till uppdelning av läraravdelningen vid undervisning i slöjd vid läroverk förefinnes redan vid ett elevantal av 16. Skolöverstyrelsen har stannat vid ett förslag om uppdelning, då elevantalet uppnått 20. Icke ens detta har bifallits. Att det kommer att medföra stora olägenheter att även i fortsättningen nödgas ha slöjd med en avdelning av upp till 24 elever är uppenbart. Det må också påpekas, att det ansetts som en angelägen reform att

redan i fjärde klass få möjlighet att vid ett elevantal av 30 införa förstärkning med två veckotimmar. Vilka olägenheter som varit förenade med att upprättande av specialklasser tidigare tillåtits först då behov därav förelagat för minst tio elever, har säkert stått klart för alla, som haft några kontakter med glesbygder och skollivet inom sådana bygder. Den av skolöverstyrelsen föreslagna sänkningen av detta tal till åtta skulle också med all säkerhet ha fått en mycket stor betydelse för landsbygdens skolväsen, vilket i sin helhet skulle särskilt gagnas av de här föreslagna anordningarna.

Genom Kungl. Maj:ts ställningstagande i denna fråga ha ur undervisningssynpunkt behövliga och nödvändiga anordningar omöjliggjorts. Enligt vår mening är detta anmärkningsvärt, då från sakkunnigt håll så starkt poängterats vikten av att folkskolan får komma i åtnjutande av ökade möjligheter till förbättring av undervisningen.

Kostnadsökningar föranledda av här berörda och av skolöverstyrelsen föreslagna anordningar för läsåret 1955/56 påverka inte statens utgifter förrän budgetåret 1956/57.

Under hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av frågan om bidrag till folkskoleväsendet måtte besluta, att förstärkningsanordningar i den omfattning, som omnämnes i skolöverstyrelsens ovan angivna skrivelse, få införas under läsåret 1955/56.

Stockholm den 25 januari 1955

Dagmar Ranmark Anna Sjöström-Bengtsson Knut Hesselbom

Allan Grönkvist Erik Olsson Ingeborg Carlqvist